

فراخبر

به بهانه سفر «جولانی» به آمریکا و اروپا

سوریه «جدید» در «خاورمیانه» قدیم

محمد امینی | راجع به «رژیم» سوریه صحبت می‌کنیم! تردیدی وجود ندارد که رژیم حاکم بر سرزمین شام، یک کنشگر جدید ژئوپلیتیکی در مناسبات منطقه «غرب آسیا» یا همان خاورمیانه از دید غربی‌هاست؛ اما این خاورمیانه، هنوز همان خاورمیانه قدیم است و تأییدکننده این ادعا، حقایقی است که در ادامه ارائه خواهد شد.

اما پیش از آن باید بدانیم سوریه جدید چه مختصاتی دارد و این «جدید» بودن در چه ساحتی‌ عینیت پیدا کرده است؛ در علنی‌ترین میدان «تغییر»، رژیم سیاسی حاکم بر سوریه با خروج «بشار اسد» از این کشور و فتح آخرین سنگر نظام سابق در «دمشق»، پس از یک دوره نسبتاً طولانی از حکومت‌بعثی- خانوادگی، گونه‌جدیدی را تجربه می‌کند که یک «ترور یست» سابق و «مصلح» کرواتوی فعلی به نام «احمد الشرع» را در رأس خود می‌بیند و در مناسبات منطقه‌ای، دقیقاً در نقطه مقابل رژیم سابق و در برابر محوری که با عنوان «مقاومت» شناخته می‌شود، قرار گرفته است. این چرخش بزرگ، در امتداد بین‌المللی نیز ظهور و بروز یافته و از انکای صرف به «فدراسیون روسیه» (به عنوان قدرت سنتی شرق جهانی) به آغوش گشوده غرب شتافته و علنی‌ترین نموده‌ای آن را در روزهای اخیر و سفرهای مستمر و پیوسته به «ایالات متحده» و «پادشاهی بریتانیا» شاهد بوده‌ایم. در داخل نیز تغییراتی حاصل شده که سوریه را «جدیدتر» می‌کند؛ افزایش مساحت سرزمین‌های سوری در اشغال اسرائیل، خودمختاری‌های خودخوانده و «شناسایی» نشده در مناطقی از جنوب‌غرب تا شمال شرق، به حاشیه رفتن اقلیت‌های علوی و قدرت گرفتن جریان‌های رقیب؛ همه و همه از «جدید شدن» سوریه حکایت دارد، هر چند تفاوت چشمگیری در بافت اجتماعی این کشور رخ نداده و تنها، جای حامیان و مخالفان رژیم عوض شده است!

از این رو این سوریه، جدید است؛ ولی در کدام ساختار منطقه‌ای؟ پروژه «خاورمیانه جدید» که رژیم صهیونیستی و آمریکا در سال‌های پایانی قرن بیستم آن را علنی کرده و در خلال حدود سه دهه اخیر پیگیری شده، تا اینجای کار و فارغ از مورد سوریه، حتی به اهداف اولیه خود نزدیک هم نشده است! در متن اجتماعی منطقه، شاید بیشترین ناهماهنگی را با آنچه به عنوان هدف غایی خاورمیانه جدید مطرح شده بود، شاهدیم! خاورمیانه جدید عبارت بود از منطقه‌ای عاری از تعارض و تزاحم برای منافع و علایق آمریکایی با تنظیم منطقه‌ای اسرائیلی؛ جایی که حداقلی از مقاومت در برابر اراده‌های استعماری، استثماری و استکباری وجود نداشته و رژیم‌های سیاسی، حافظان منافع جبهه غربی در این جغرافیای منحصر به‌فرد و ضربه‌گیرهای کم‌خرچی برای آینده‌های احتمالی «جبهه تازه‌منفس قدرت شرقی» باشند؛ اما در این میان، تقریباً هیچ چیزی باب میل «کارفرمای پروژه» پیش نرفت! در سطح رژیم‌های سیاسی، فارغ از «لیبی قذافی» و «سودان عمر البشیر» (که هنوز صحنه هیاوردی‌اند و با استانداردهای پروژه همخوانی ندارند) و مورد سوریه (که به جدید شدن آن معترفیم) نه تنها هیچ پیشرفتی در پروژه حاصل نشده؛ بلکه قدرت‌یابی جریان‌ات ضد آمریکایی-ضد اسرائیلی در یمن و عراق، همان دستاورد نصفه نیمه را هم تحت تأثیر قرار می‌دهد.

مهم‌تر از آنچه ذکر شد، به نظر می‌رسد احساسات، گرایش‌ها و افکار عمومی در منطقه غرب آسیا و حتی فراتر از آن، راه خود را از حکومت‌ها جدا کرده و بیش از پیش، به نفی و انکار نقش و حتی موجودیت اسرائیل به عنوان تنظیمگر سیاست‌های منطقه‌ای در پروژه خاورمیانه جدید اهتمام دارند؛ امری که با وجود چیرگی رسانه و فناوری طرف آمریکایی-اسرائیلی و همچنین رژیم‌های سیاسی همسو باپروژه، یک شاهد قدرتمند برای «جدید نشدن» خاورمیانه ذیل استانداردهای پروژه مذکور است.

حال پرسش این است که سوریه می‌تواند به عنوان یک قطعه مهم و البته اولیه از پازل اجرایی این پروژه، به الهام‌بخش سایر جوامع و ملت‌های منطقه برای پیوستن به نظم جدید تبدیل شود؟ بازیگران مهم منطقه‌ای چون «جمهوری اسلامی ایران» صرفاً نظاره‌گر خواهند ماند؟ نقطه برخورد منافع اسرائیلی-ترکی در این پروژه وجود دارد و اگر دارد، کجاست؟ چین و روسیه کی و کجا دوباره وارد زمین بازی می‌شوند؟ و از همه مهم‌تر، پوستین دموکراتیک نیم‌بندی که بر دوش رژیم فعلی «زار» می‌زند، کجای کار خواهد افتاد و ساختار اجتماعی متکثر سوریه بابت آن را خواهد داشت؟

با وجود تلاش‌های بی‌وقفه آمریکا برای پمپاژ اطلاعات غلط در جریان انتخابات پارلمانی همسایه غربی

عراق، همچنان پای کار مقاومت

بلوک سیاسی	تعداد کرسی	درصد کرسی‌ها	درصد آرا
ائتلاف السُّدانی	۱۱۲	۳۴	۳۶
جریان‌های شیعی نزدیک به ایران	۱۸۴	۵۶	۲۶
جریان‌های سنی	۷۶	۲۳	۱۴
جریان‌های کردی	۵۶	۱۷	۱۲
مستقل‌ها و سایر فهرست‌ها	–	–	۱۲

بلوغ دموکراتیک عراق است؛ اما چالش‌های اقتصادی، فساد و فشارهای خارجی همچنان پیش روی دولت جدید خواهد بود. به گزارش شبکه الفرات، تجربه تاریخی نشان می‌دهد عراق تنها زمانی می‌تواند از این بن‌بست عبور کند که سه محور اصلی به توافق نسبی برسند. اگر مصالحه حاصل نشود، کشور وارد دوره‌ای طولانی از چانه‌زنی و کشمکش سیاسی خواهد شد که می‌تواند نه تنها تشکیل دولت؛ بلکه روند اصلاحات اقتصادی و خدمات عمومی را نیز به تأخیر بیندازد.

در مجموع، انتخابات ۲۰۲۵ عراق نمایانگر یک تعادل چندقطبی جدید است. ائتلاف ملی‌گرای السودانی تنها بلوک منسجم است، هرچند تا اکثریت فاصله زیادی دارد. بلوک‌های شیعی نزدیک به ایران همچنان تأثیرگذارند و حرف اول را می‌زنند؛ اما ممکن است نتوانند چندان منس جم عمل کنند و جریان‌های سنی یا کرد و مستقل نقش تعیین‌کننده در تعادل سیاسی خواهند داشت.

غیرمتایل به ایران» حمایت می‌کند. این موجب شده نیویورک‌تایمز در گزارشی بگوید که تهران همچنان بازیگر مهمی است؛ اما حضور مستقیم آن در انتخابات و نتیجه‌گیری‌ها این بار محسوس نیست.

نقش تعیین‌کننده‌ای در مذاکرات آینده ایفا می‌کنند. به گزارش الشرق الاوسط، قدرت واقعی آن‌ها نه در تعداد کرسی‌ها؛ بلکه در توانایی ایجاد ائتلاف و تأثیرگذاری بر انتخاب نخست‌وزیر نهفته است. برخلاف دوره‌های گذشته، برخی رهبران سنی تلاش کرده‌اند خود را از محور آمریکا فاصله دهند و رویکردی عملگرایانه‌تر اتخاذ کنند.

■واکنش‌ها: تبریک تهران، سکوت واشنگتن
اظهارات مقامات منطقه نیز این توازن را نشان می‌دهد.

السودانی پیروزی را «متعلق به همه عراقی‌ها» دانست و مشارکت بالا را «احیای اعتماد» خواند. به گزارش الجزیره، او در نخستین سخنرانی پس از اعلام نتایج تأکید کرده که «دولت آینده باید منعکس‌کننده اراده ملی باشد» و همه جریان‌ها را برای مشارکت فراخوانده است. به گزارش یورونیوز، قیس الخزعلی و هادی العامری از تقویت مقاومت سخن گفتند و ابوحسین الحمیداوی، دبیرکل کتائب حزب‌الله، افزایش مشارکت را جشن گرفت. مسعود بارزانی انتخابات را «موفق» خواند. از ایران، عباس عراقچی برگزاری موفق را تبریک گفت و آن را «گامی در تحکیم مردم‌سالاری» دانست. علی‌اکبر ولایتی آینده همکاری دو کشور را روشن پیش‌بینی کرد؛ اما آمریکا واکنش رسمی نداشت. با وجود این، ایالات متحده به گزارش واشنگتن‌پست، پیروزی السودانی را فرصتی برای فشار بر گروه‌های مسلح می‌بیند. آسوشیتدپرس هم به نقل از یک مقام آمریکایی بدون ذکر نام تأکید کرده واشنگتن از «تشکیل دولتی فراگیر و

نیک‌پندار | انتخابات پارلمانی عراق با مشارکت رسمی ۵۶/۱۱ درصدی برگزار شد که به گزارش کمیساریای عالی مستقل انتخابات عراق، نسبت به دوره ۲۰۲۱ افزایش چشمگیری داشت و بیش از ۱۲ میلیون نفر پای صندوق‌ها آمدند. این ششمین انتخابات پس از سقوط صدام حسین در فضایی آرام و با استانداردهای بین‌المللی برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، ائتلاف «بازسازی و توسعه» به رهبری محمد شیاع السودانی، نخست‌وزیر فعلی با حدود ۴۶ کرسی و بیش از ۳/۱ میلیون رأی، بزرگ‌ترین لیست تک‌لیستی شد. پس از آن، ائتلاف «تقدم» محمد الحلبوسی (حدود ۳۵-۳۳ کرسی)، «دولت قانون» نوری المالکی (۳۰-۲۸ کرسی)، حرکت «صادقون» قیس الخزعلی (حدود ۲۷ کرسی) و سازمان بدر هادی العامری (۲۰-۱۸ کرسی) قرار گرفتند. به گزارش رویترز و الجزیره، شیعیان نزدیک به چارچوب هماهنگی در مجموع بیش از ۱۵۰-۱۴۰ کرسی را کسب کردند، کردها حدود ۶۰-۵۵ و سنی‌ها حدود ۸۰-۷۰ کرسی را بدست آوردند. هیچ بلوکی اکثریت مطلق (۱۶۵ کرسی) را ندادرد.

■تحریم جریان صدر و کرسی‌هایی که توزیع شد

تحریم کامل انتخابات توسط جریان مقتدی صدر که در ۲۰۲۱ با ۷۳ کرسی پیروز بود، بزرگ‌ترین تغییر نسبت به دوره گذشته بود. به گزارش خبرگزاری مهر، آرای صدر اغلب به چارچوب هماهنگی (نزدیک به ایران) و ائتلاف السودانی منتقل شد. السودانی به عنوان لیست جدید، ۴۶ کرسی گرفت که پیروزی چشمگیری است در حالی که معاصنب اهل الحق (خرعلی) از ۱۵ به حدود ۲۷ کرسی، کتائب حزب‌الله از ۲ به ۱۰ کرسی و عمار الحکیم (حکمه) از حدود ۱۰-۵ به ۱۸ کرسی افزایش یافتند. نوری المالکی کاهش جزئی داشت (از ۳۴ به ۳۰-۲۸) حزب الحلبوسی کمی افت کرد (از ۳۷ به ۳۵-۳۳) و حزب دموکرات کردستان بارزانی از ۳۲ به حدود ۲۶ کرسی رسید. به گزارش واشنگتن‌پست، چارچوب هماهنگی از حدود ۵۰ کرسی در ۲۰۲۱ به بیش از ۱۴۰ کرسی رسید که پیروزی استراتژیک برای جبهه مقاومت محسوب می‌شود.

■قدرت تاکتیکی السودانی و استراتژیک مقاومت؛ عراق همچنان متوازن

از منظر جبهه‌بندی‌ای، کفه ترازو به سمت شیعیان متمایل است. به گزارش نیویورک تایمز، السودانی به عنوان میانه‌رو با روابط خوب با آمریکا، پیروزی تاکتیکی را کسب کرد و شانس بقا در قدرت دارد؛ اما چارچوب هماهنگی، بزرگ‌ترین بلوک باقی‌ماند و نیروهای مقاومت محبوبیت خود را حفظ کرده‌اند. در نتیجه می‌توان ادعا کرد باز هم عراق در سیاست خارجی «متوازن» عمل می‌کند؛ حفظ الحشد الشعبی، روابط با ایران و همزمان همکاری اقتصادی با آمریکا، ترکیه و کشورهای عربی. تحریم صدر رقابت داخلی شیعه را کاهش داد و به گزارش الجزیره، السودانی بخشی از آرای ناراضی صدر را جذب کرد.

در میان جریان‌های سنی و کردی هم گروه‌های همکار با ایران مثل اتحاد میهنی توانست‌اند آرای خود را حفظ کنند؛ اما جریان‌ات غرب‌گرا بخشی از رأی خود را از دست داده‌اند. در مجموع کردها هرچند تعداد کرسی‌های کمتری دارند،

گزارش

سیداحمد موسوی | در حالی که ایالات متحده از تلاش برای حفظ سلطه جهانی به تمرکز بر نفوذ منطقه‌ای در نیمکره غربی تغییرجهت داده، ونزوئلا به نقطه‌ای حساس در این بازتعریف استراتژیک تبدیل شده است؛ کشوری که سرنوشت آن می‌تواند سرنوشت امپراتوری آمریکا را نیز تعیین کند. نشانه‌های آماده‌سازی نظامی واشنگتن در کارائیب از بزرگ‌ترین آرایش نیروها در این منطقه از سال ۱۹۹۴ تاکنون حکایت دارد. از زمان روی کار آمدن هوگو چاوز در سال ۲۰۰۲، روابط آمریکا و ونزوئلا پیوسته خصمانه بوده؛ اما پرسش کلیدی امروز این است که چرا تقابل در آستانه انفجار نهایی قرار گرفته است؟

■از سلطه جهانی تا کنترل نیمکره

پس از فروپاشی شوروی، آمریکا به قدرتی بی‌رقیب بدل شد و برای تثبیت سلطه خود دست به مداخلات نظامی زد؛ اما «جنگ علیه ترور» در دهه ۲۰۰۰، با شکست در عراق و افغانستان این برتری را فرسوده کرد. در همین زمان، چین با رشد اقتصادی سریع و روسیه با بازسازی نفوذ منطقه‌ای، نظم جهانی را به سوی چندقطبی شدن بردند. آمریکا به جای سازگاری، با گسترش ناتو و تحریم رقبا